

1989.05.01.

- 23 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

A Fekete Lyuk

(Antal János)

SZER
München, 1989. április 30.
Zene - Szó

A Fekete Lyuk, Budapest egyik legjellegzetesebb klubja hosszú ideig szálla volt a magyar kultúrpolitika hivatalosainak a szemében. Azóta persze, ahogy az élet más területein, itt is történt néhány változás. A lapok egy része már közli a Fekete Lyuk programját, több cikk, tudósítás is foglalkozik a közkedvelt szórakozóhellyel. A Golgota utca 3. szám alól most a Lyuk vezetője, Nagy Gyula válaszol néhány kérdésemre.

- Hosszú ideig úgy élt a magyar hivatalos köztudatban, mint az ellenzék gyülekezőhelye. Mennyi volt ebben az igazság?

- Az igazság ebből annyi, mint szerintem jelen pillanatban minden más szórakozóhelyen.

- Tehát azok a fiatalok, akik hozzátok járnak, nem feltétlenül ellenzékiek?

- Nem.

- Milyen rétegből kerül ki a közönség?

- A közönség nagyrészt főiskolás, egyetemista, ezek közül is leszűkíthető az Iparművészeti Főiskolára, illetve Képzőművészeti Főiskolára. Akik húszon alul vannak, azok nagyrészt középiskolások. Természetesen van egy nagyszámú réteg, amely nem jár már iskolába, hanem dolgozik, tehát ha így mondjuk, akkor a munkásosztályhoz tartoznak. Ezek pedig azért járnak le, mert ők is ugyanazokat az elveket vallják, mint a többiek.

- Közösségre vágnak elsősorban?

- Igen, közösségre.

- Gondolod, hogy máshol nem találnák meg ezt a közösséget?

- Nem. Itt, a Lyukban ezek a fiatalok otthonra találtak. Végül is az lenne a jó, ha mindennap nyitva lennének, és nem lenne záróra. Nagyon érdekes, hogy van, akinek van rendes családi háttere, van otthona, mégsem érzi jól magát, csak itt nálunk, a Lyukban. Hiszen itt vannak azok a hasonszőrűek, akik úgy néznek ki, illetve úgy gondolkodnak, mint ők.

1989.05.01.

- 24 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

- A Fekete Lyuk a Vörösmarty Művelődési Ház pincetermében, a korábbi Gánsz-MÁVAG Művelődési Ház pincetermében működik.

- Azt tudni kell, hogy a művelődési ház több mint 80 éves, és magyar királyi szociális intézmény volt, tehát annak is épült, ami most jelent pillanatban, azzal a különbséggel, hogy régen nemcsak művelődési, kulturális feladatot látott el, hanem itt volt az orvosi ellátás, illetve a kolónia, hiszen a művelődési ház egy kolónia közepén fekszik. Tehát ez egy munkáskolónia volt, amely szobákból állt, és a művelődési intézmény biztosította a fürdési lehetőséget. A Fekete Lyuk jelen pillanatban ennek a fürdőnek a területén fekszik.

- A fürdőt befedték annak idején?

- Igen, de tönkrement sajnos a felszabadulás után.

- Tehát a befedés után, az alatta kialakult üregben van tulajdonképpen.

- Így van, tehát az úszómedencében.

- Van lehetőségek arra, hogy bővítsétek esetleg majd? Elég szűkös, ahogy én magam tapasztaltam.

- Igen, kétfelé tudunk terjeszkedni. Van még egy nagy termünk, a koncertterem mellett bal oldalt, illetve még egy pincével lejjebb tudunk menni, magában a kis tanmedencével, ami szintén mellette van. A bal oldali rész úgy néz ki, hogy augusztusra vagy szeptember 1-jére szeretnénk megnyitni. Aki ismeri a ... sörözőt, annak a színvonalát szeretnénk elérni. Minőségében nem, hanem küllemében maradnánk a Lyuk alternatív színvonalánál. Itt viszont csapolt sört szeretnénk, hideg, meleg ételt és egy folyamatos nyitvatartást, hogy ne kelljen a gyerekeket reggel négykor az utcára kitenni.

- Köszönöm szépen a beszélgetést. +++
szi gl

1989.05.02.

- 13 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

Soros György a
gazdasági helyzetéről

BBC
London, 1989. május 1.
Leírva: 1989. május 2.
Panoráma

Pénteken Oxfordban jártam, ahol a több mint 700 éves Balliol kollégiumban gazdaságfilozófiai előadást tartott a magyar kulturális- és társadalmi fejlődés bőkezű mecénása, az Amerikában élő Soros György. Az előadás lényege az volt, hogy a rációnak is vannak határai. Ennek fényében kérdeztem meg a ritkán nyilatkozó tőzsdeszakértőt: mi a véleménye a világgazdaságról, a magyar gazdaságról, és mi a Soros-alapítvány jövője?

- Ami az általános gazdasági helyzetet, világgazdasági helyzetet illeti, úgy summázhatnám, hogy jelenleg a helyzet meglepően stabil. Szóval azok a nagy kiingások, amik az utolsó pár évben voltak a valutaárfolyamokban - a tőzsdei krah, meg a hasonló - most nem aktuálisak. Kitört a stabilitás, ami nagyon unalmas, de mondjuk, azért jó a világnak. Hogy aztán ez meddig fog tartani, az egy más kérdés.

- De ez nem vonatkozik a Szovjetunióra. Van valami megfigyelése arra nézve, hogy mi fenyegeti a Szovjetuniót, és hogyan veszelheti át a fenyegető gazdasági összeomlás veszélyét?

- Ebben teljesen igaza van, mert az igazi izgalmas dolgok azok most Kelet-Európában, s különösen a Szovjetunióban folynak, és nem kétséges, hogy a gazdasági helyzet a Szovjetunióban romlóban van, de azért nem tekinteném ennyire katasztrófálisnak a helyzetet. Az történt, hogy meglazították a függő, mondjuk a függési viszonyokat föllazították, mielőtt létrehoztak volna olyan egységeket, gazdasági egységeket, amik tudnak függetlenül funkcionálni. Szóval egy ilyen egész fantasztikus helyzet állt elő, hogy mondjuk minden minisztérium most úgy viselkedik, mintha önálló lenne. Ezeknek a szerveknek nem szabadna önállóknak lenni. Ezeknek a minisztériumnak mondjuk engedelmeskedniük kellene. Tehát ezáltal most még a főntről jövő utasításokra sem reagál a gazdaság, és ezért van egy kis átmeneti káosz.

1989.05.02.

- 14 -

Rádiófigyelő
Szolgálati használatra

- Ott voltunk pár nappal ezelőtt Thatcher asszony beszédénél, amikor azt mondta, hogy járt a magyar nagycsarnokban, s látta a kofákat, és ebből azt látja, hogy a magyarok tudják, hogy mi a kereslet és kínálat. Tehát ott talán egy lépéssel előrébb vannak, mint a Szovjetunióban a piacgazdaság megteremtése felé. De a mostani előadásában, amely egyébként a Római Klub ülésén fog elhangzani rövidesen, minthogyha azt mondta volna, hogy a magyarok sem tudják még, hogy hogy kell bánni a tőkével.

- Elsősorban szeretném korigálni, mert azért szerintem a Szovjetunióban is kialakulóban van a piaci gazdálkodás. Szóval ez egy átmeneti helyzet, és remélem, hogy a káoszról ki fog alakulni valami. Most a másik dologban azonban teljesen igaza van - tekintve engem ismét, ugye? -, hogy a megoldatlan probléma a gazdasági reformban van, hogy ki törődik a tőkével? Ez még megoldatlan probléma.

- Természetesen itt a politika nagyon összefügg a gazdasági élettel, és azt hiszem, a Soros-filozófia egyik alaptörvénye az, hogy a nyílt társadalmat kellene megteremteni.

- Kérem, szerintem az alapítvány első fázisa Magyarországon most már lassanként le fog zárulni. Mondjuk még egy-két évig van rá alkalom, hogy a szabad társadalom és a pluralizmus kifejlesztésére érdemes koncentrálni. Távlabbra szitén van elgondolásom, mert ahogy én látom, az az, hogy a dogmatikus gondolkozási mód összeomlott. Most viszont a kérdés az, hogy mi jön utána?

Az utódja lehet egy a világot betöltő nyílt társadalom, vagy visszatérhetünk a múltba, amikor kisebb egységek egymagukba bezárkóztak - mondjuk például mint Ceausescu Romániája.

Én a nyitott társadalom híve vagyok. Tehát ahhoz, hogy ez kialakuljon, ahhoz az kell, hogy az egymáshoz közel élő országok értsék meg egymás kultúráját, egymás szempontjait, ismerjék meg egymást és férjenek össze egymással. Szóval ez lesz szerintem az alapítványnak mondjuk a legközelebbi 10 évre talán egyik programja, hogy közelebb hozni a különböző nemzetiségeket a szovjet birodalom területén - ha ebbe Magyarországot is beleszámíthatom.

- Ez egy nagyon szép álom, és hála Istennek még vannak hozzá az anyagi keretek is, és ha jól értem, ez azt jelenti, hogy az utazások tovább folytatódnak, de Ön kiterjeszti az alapműködését más kelet-európai országokra is, a Szovjetunióra például.

- A Szovjetunióban nagyon aktívak vagyunk. Sajnos Csehországban még erre nem volt meg az alkalmunk, mert ott a rendszer ezt még nem tudja talán elviselni.

Most éppen áprilisban volt az első alkalom, ahol a dubrovniki szabadegyetemen több tanfolyamot támogatott az alapítvány, ahol szovjet, lengyel, magyar, egy pár cseh, egy pár bolgár és aztán jó pár nyugati emberek jöttek össze kelet-európai történelmet, irodalmat, szociológiát és más problémákat átbeszélni.

- Amíg mások a jachtjukon ülnek és a lábukat a vízbe lógatják, addig Soros György a nyílt társadalom számára javait átengedi, és úgy látom, célja az, hogy a Nyugat is megismerje Keletet, ne csak a Kelet Nyugatot.

- Ezt ne túlozzuk el, mert ha a feleségem meghallja, rögtön elvonja tőlem az összes pénzt. Ne mondjuk, hogy az összes pénzemet erre költöm, megtartok azért magamnak is egy kicsit. +++
gj/mr